

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

cbs "Engelenburg"

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 4 februari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 27 november 2018 een onderzoek uitgevoerd in groep 1 en 2 van de Engelenburgschool. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Veenendaal een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

De school werkt samen met de peuterspeelzaal in hetzelfde gebouw. Voor de kinderen die naar de Engelenburgschool gaan is dat heel prettig. De kleuters werken op de Engelenburgschool aan de hand van wisselende thema's welke met de peuterspeelzaal zijn afgestemd. In het lokaal is het thema waar de kleuters aan werken herkenbaar. De leraar zorgt voor een prettige sfeer bij de inloop, waarbij ouders even met hun kind samen een werkje kunnen maken of een spelletje kunnen doen. De school betreft de ouders bij het onderwijs aan hun kind. De directie werkt aan het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs en de leraren volgen opleidingen om hun werk steeds beter te doen.

Wat kan beter?

De school kan beter samen met de ouders kijken wat nodig is om hen meer bij de school te betrekken. Zo is de nieuwsbrief heel lang en is het niet voor alle ouders mogelijk om te snappen wat er staat en wat nu belangrijk is. De directie kan de informatie voor ouders eenvoudiger opschrijven.

Wat moet beter

De kwaliteit van het onderwijs in groep 1-2 is op het moment van het bezoek onvoldoende. De directeur heeft samen met de locatielider van de school en de leraar van groep 1-2 een oplossing gezocht voor hoe het beter kan. De kwaliteit van het lesgeven in groep 1-2 moet namelijk verbeterd worden.

Bestuur: Onderwijsgroep GAVE (SHS) in Veenendaal
Bestuursnummer: 70085

School: cbs Engelenburg

Totaal aantal leerlingen: ongeveer 100

Totaal aantal leerlingen in de groepen 1 en 2: 25

Percentage gewichtenleerlingen op de school 1 oktober 2017: 28%

BRIN: 13CY-C1

Vervolg

We spreken met het schoolbestuur af dat de kwaliteit van het onderwijs in groep 1/2 verbetert. Het bestuur is er verantwoordelijk voor dat afspraken om dit voor elkaar te krijgen worden nagekomen en dat de kinderen zo spoedig mogelijk kwalitatief beter onderwijs krijgen.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	6
3.	Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2	7
4.	Reactie van het bestuur	11

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook bij groep 1/2 van de Engelenburgschool.

Werkwijze

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en Primair Onderwijs.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd in groep 1/2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, leraar en tutor van groep 1/2, intern begeleider en directieleden. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de directie van de school en een vertegenwoordiger van het schoolbestuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
- V Voldoende
- G Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusie van het onderzoek in groep 1/2 van de Engelenburgschool.

Conclusie

Tijdens het onderzoek hebben wij gezien dat de directie zich bewust is van de onvoldoende kwaliteit die momenteel in groep 1/2 op het gebied van met name educatief handelen wordt geleverd. Waarbij het van belang is te melden dat het hier niet om de vaste leerkracht die voor deze groep staat, gaat. Directie en team zijn inmiddels aan de slag gegaan om op korte termijn de onderwijskwaliteit weer op orde te brengen.

Wij willen het bestuur meegeven dat de plek van vve in de kwaliteitszorgcyclus beter gepositioneerd kan worden, zodat voor een ieder duidelijk is welke doelen de school voor vve nastreeft. Zowel voor de resultaten van de leerlingen als de betrokkenheid van ouders bij vve.

Context

De school is gehuisvest in een pand samen met peuterspeelzaal Bumba. De contacten onderling zijn goed te noemen. Mede door veranderingen in het team van de Engelenburgschool (en volgens de school ook door wisselingen bij Bumba) is het contact echter minder geworden en zijn er ook intern zaken veranderd. Als kleine school is het wegvallen van een onderbouw/vve-coördinator en een onderbouwleerkracht veel om direct als team op te kunnen vangen. Ook de komst van een nieuwe locatiedirecteur die nog ingewerkt moet worden in deze nieuwe rol vereist aandacht, waardoor vanzelfsprekendheden die er waren, niet vanzelfsprekend meer zijn (zoals korte lijntjes onderhouden met de peuterspeelzaal en kennis hebben van vve). De school onderkent deze situatie en heeft samen met de bovenschoolsdirecteur een aanpak bedacht om de kwaliteit van het onderwijs zo snel mogelijk weer op orde te brengen.

Afspraken over vervolgtoezicht

We spreken met het schoolbestuur af dat de kwaliteit van het onderwijs in groep 1/2 verbetert. Het bestuur is er verantwoordelijk voor dat afspraken om dit voor elkaar te krijgen worden nagekomen en dat de kinderen zo spoedig mogelijk kwalitatief beter onderwijs krijgen.

3. Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1/2 van de Engelenburgschool.

3.1. Onderwijsproces: didactisch handelen behoeft aandacht

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen	•		
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

Er is sprake van een integraal aanbod

We beoordelen het aanbod in groep 1/2 als voldoende. De school hanteert een integraal vve-programma. Tijdens de groepsbezoeken is te zien dat de leraar met de kleuters onder meer aan de woordenschat werkt. De thema's zijn uitgewerkt in verschillende onderdelen van het programma. De leraar en intern begeleider signaleren verschillen in ontwikkelingsniveau tussen de (doelgroep)kleuters in groep 1/2. Dit resulteert in het aanpassen van het aanbod. Zo zijn er (doelgroep)kleuters die niet deelnemen aan de extra tutorlessen omdat zij op het niveau van de groep werken en zij bij dit aanbod aansluiten.

Daarnaast waarderen we dat de school, aanvullend op het vve-programma, de tutor inzet voor pre-teaching op het gebied van woordenschatontwikkeling. Ook begrijpend luisteren heeft extra de aandacht op de Engelenburgschool. Dit aanbod past bij de kenmerken van de leerlingenpopulatie.

Er is zicht op de ontwikkeling van de kleuters

Zicht op ontwikkeling beoordelen wij als voldoende. De leraren hebben goed zicht op de ontwikkeling van de kleuters bij binnenkomst in groep 1. Ze maken daarbij onder meer gebruik van de informatie die zij van de voorschoolse voorzieningen krijgen. Om de ontwikkelingen van de kleuters in beeld te brengen, gebruiken de leraren een gestandaardiseerd volginstrument. In groep 2 nemen zij (vooral nog) in aanvulling daarop kleutertoetsen af. Vervolgens kijken zij welke kleuters een extra aanbod dienen te krijgen. De tutor speelt daarbij een centrale rol. Daar waar blijkt dat (doelgroep)kleuters meer aanbod nodig hebben, neemt de tutor deze kleuters op in haar planning.

Het is niet duidelijk wat er gebeurt als bijvoorbeeld het aantal te behalen woorden in een week niet behaald wordt. Hier kan de school samen met de tutor het gesprek over aangaan om af te spreken welke doelen er behaald dienen te worden en wat het betekent als deze doelen niet behaald worden.

Didactisch handelen moet beter

Wij beoordelen didactisch handelen in groep 1/2 als onvoldoende. Wij willen daarbij benadrukken dat de directie deze situatie heeft onderkent en hier stappen op heeft ondernomen. Of dit daadwerkelijk zal leiden tot verbetering moet nog gaan blijken als de plannen die zijn gemaakt uitgevoerd gaan worden. Aan het bestuur de taak om na te gaan of de onderwijskwaliteit ook daadwerkelijk toeneemt.

Tijdens de groepsbezoeken hebben wij gezien dat de kleuters weinig betrokken zijn mede door gebrek aan afstemming en door onoverzichtelijke werksituaties. Op papier is te zien dat de school zicht heeft op de ontwikkeling van de (doelgroep)kleuters. In de praktijk blijkt dit een ander verhaal. De kleuters werken op verschillende plekken (gang, extra lokaal en in het eigen lokaal). Zij lopen daarbij continu achter de leraar aan om 'brandjes te blussen'. De leraar werkt zichtbaar hard om de kleuters te bedienen, waarbij het de vraag is of de kleuters voldoende in staat worden gesteld zich te ontwikkelen. Ook hebben wij gezien dat er weinig sprake was van afstemming. Mede door gerichte coaching wil de directie hier verandering in brengen.

In schril contrast hierop staat de inloop. Tijdens deze inloop hebben wij gezien hoe de leraar de ouders en kleuters persoonlijk ontvangt. Er is vooraf een circuit klaargelegd en iedereen gaat bij binnenkomst direct met elkaar aan de slag. De leraar sluit aan bij enkele doelgroepkleuters en werkt met hen aan hun woordenschat, de sfeer is prettig en de betrokkenheid is groot.

Extra ondersteuning voldoende

De standaard extra ondersteuning hebben we als voldoende beoordeeld. De kleuters die extra begeleiding nodig hebben, krijgen een intensief arrangement. Zij hebben een handelingsplan en zijn aangemeld bij het samenwerkingsverband of een externe hulpverleningsinstantie. Zij krijgen bijvoorbeeld begeleiding van externe ondersteuners.

Samenwerking vernieuwen met de voorschool

De samenwerking waarderen wij als voldoende. Met de voorschoolse voorzieningen vindt er als vanzelfsprekend steeds een warme overdracht plaats. Op de Engelenburg was een onderbouw-/vve-coördinator werkzaam die onder meer voor korte lijntjes zorgde in de overdracht van kinderen van de inpandige voorschool naar de Engelenburg. Deze coördinator is niet meer werkzaam op de school.

Wellicht kunnen de taken die bij de coördinator waren belegd overgenomen worden door een collega. Op die manier kunnen de doorgaande lijnen in het pedagogisch-educatief handelen, in het aanbod én in de woordenschatontwikkeling (zowel het aanbod als de didactiek) sterker worden.

Daarnaast vindt er samenwerking plaats met diverse partners in de wijk. Ook met de gemeente vindt er samenwerking plaats in het belang van de ontwikkeling van de kinderen. De school heeft een pro-actieve houding aangenomen in deze samenwerking om dit thema geagendeerd te krijgen en tot afspraken te komen.

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie: in ontwikkeling

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

De school heeft een systeem van kwaliteitszorg

We beoordelen de kwaliteitszorg op de Engelenburgschool als voldoende. Waarbij wij opmerken dat de kwaliteitszorg nog duidelijk in ontwikkeling is en er nog geen sprake is van een doorlopen cyclus. Zo werkt de school sinds kort met een systeem van kwaliteitskaarten om in beeld te brengen wat er goed gaat en verbeterd moet worden. Deze werkwijze staat nog in de kinderschoenen en de directie is deze werkwijze op het moment van ons bezoek nog aan het implementeren en aan het afstemmen op de schooldoelen zelf.

Verder heeft de school een VVE Beleidsplan Engelenburgschool opgesteld dat als leidraad dient om de vroegschoolse educatie op de school te duiden. Dit beleidsplan heeft nog geen vaste plek in het jaarplan van de school.

De bovenschoolsdirecteur is door de bestuurder gemandateerd als het gaat om de vroegschoolse educatie. Het is voor de Engelenburgschool zaak om het beleid met betrekking tot deze vroegschoolse educatie te gaan borgen. Op die manier weet een ieder welke taken er liggen in de school op dit vlak en kunnen personele wisselingen, door taken inzichtelijk te hebben, beter opgevangen worden zonder dat dit ten koste gaat van onderwijs aan in dit geval de (doelgroep)kleuters.

Kwaliteitscultuur ook in ontwikkeling

We beoordelen de kwaliteitscultuur als voldoende.

Wij hebben tijdens ons bezoek gehoord dat de leraar van groep 1/2, de intern begeleider en de directie samen werken aan het verhogen van de kwaliteit.

De school wil dat elke leraar bekwaam is om vve te geven. Er is ook op dit gebied nog werk aan de winkel.

Daarbij hebben wij gemerkt dat de leraar van groep 1/2 bereid is om vervolgstappen te zetten om de kwaliteit van de vroegschoolse educatie te verhogen. Mogelijkheden liggen bijvoorbeeld in het volgen van een opfriscursus of startcursus van het gehanteerde vve-programma en het versterken van leerkrachtvaardigheden.

De school informeert de ouders

Wij beoordelen verantwoording en dialoog als voldoende. De school verantwoordt zich op verschillende manieren richting het bestuur over het gevoerde onderwijskundig beleid, de resultaten en de financiën. Maandelijks vinden gesprekken plaats tussen directie en bestuur. Ook informeert de school de ouders. Dit gebeurt onder andere via de nieuwsbrieven. Tijdens het gesprek met de directie en betrokken leraren hebben wij gehoord dat de ouderbetrokkenheid op de Engelenburgschool laag is. De ouders laten tijdens het met hen gevoerde gesprek blijken dat zij de nieuwsbrief als veel te talig en uitgebreid ervaren. Wellicht dat de school door met de ouders, die het aangaat, in gesprek kan gaan om te kijken hoe zij de communicatie beter kunnen afstemmen.

De ouders van de Engelenburgschool geven tevens aan heel tevreden te zijn over de school. Met name de geboden structuur en aandacht voor normen en waarden spreekt hen aan. Ook zijn de ouders zeer te spreken over de inzet van de tutor. Zij laten weten dat zij als ouders de effecten van haar inzet direct bij hun kinderen terug zien. Ook de spelinloop waarderen zij zeer.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1/2 mee aan de slag gaat.

Bestuur, directie en team van de Engelenburgschool delen de conclusies van dit inspectierapport. In een dagdeel tijd heeft de inspecteur een goed beeld gekregen en gegeven van de huidige situatie m.b.t. de vroegschoolse situatie in groep 1/2 van de Engelenburgschool.

De conclusies die de inspecteur beschrijft in de rapportage waren grotendeels al bekend bij de school en vooraf ook gedeeltelijk besproken met de inspecteur.

In minder dan 2 jaar tijd zijn er bij de onderbouw verschillende wisselingen geweest. De onderbouwcoördinator heeft na haar zwangerschap besloten dichterbij huis te gaan werken en de intern begeleider van de onderbouw heeft elders werk gevonden. Daarnaast is er begin dit schooljaar een vervangende leerkracht gestart in groep 1 en 2, aangezien de vaste leerkrachten ziekte- en zwangerschapsverlof hebben. Dat zijn veel veranderingen in een kleinere school.

In het begin van het schooljaar is de leerkracht vooral bezig geweest met de kinderen leren kennen, ze een veilige leef- en leerklimaat bieden en daarnaast de school en de werkwijze leren kennen en toepassen. VVE was daarin niet de eerste prioriteit. Naast de VVE kinderen verdienen alle kinderen goed onderwijs. Niet alleen onze VVE kinderen verdienen goed onderwijs, maar alle kinderen.

De inspecteur geeft aan dat er persoonlijke aandacht is voor de kinderen en dat de sfeer goed is. Vanuit deze veiligheid kunnen kinderen tot leren komen. Daarnaast geeft de inspecteur aan dat het didactisch handelen op dit moment onvoldoende is. Vanuit school is dit onderdeel al opgepakt en wordt dit verder uitgewerkt met desbetreffende leerkracht.

Een belangrijke pijler van de school is het oudercontact. Samen met ouders proberen wij ons onderwijs en de begeleiding voor kinderen vorm te geven. De ouders geven aan dat ze zeer tevreden zijn over de inzet van de tutor, dit past binnen de visie van de school. We gaan verder onderzoeken wat de beste manier van communiceren is, aangezien de nieuwsbrieven voor sommige ouders te talig zijn en wij meer contact willen met de ouders.

Het is goed om te lezen dat het contact met de inpandige peuterspeelzaal goed is.

De thema's onderling zijn afgestemd, daar waar we samen kunnen werken proberen wij dat en de kinderen die doorstromen naar de Engelenburgschool krijgen een goede overdracht.

Een ander punt van aandacht is dat VVE beter geborgd kan worden en een onderdeel van ons jaarplan moet zijn, dit punt gaan wij de komende jaren verder vormgeven in ons nieuwe schoolplan voor de schooljaren 2019-2023.

Dit inspectieonderzoek geeft verschillende punten waar wij dankbaar voor zijn en biedt ook genoeg ontwikkelingsmogelijkheden kansen om onderdelen te ontwikkelen. We zullen dan ook niet nalaten om de verbeterpunten op te pakken.

Verbeterpunten VVE:

- Verbeteren didactisch handelen leerkracht (is mee gestart)
- Nieuwsbrief, tekst eenvoudiger en korter opschrijven (dit schooljaar)
- Doelen stellen en indien nodig vervolgstappen zetten voor woordenschat (dit schooljaar)
- Kennis opdoen van VVE bij locatieleider en leerkracht (dit schooljaar)
- Beleidsdocument VVE aanvullen met taakomschrijvingen (schooljaar 2019-2020)
- VVE een vaste plek geven in ons schoolplan (schoolplanperiode 2019-2023)
- Implementeren kwaliteitskaarten WMK (schoolplanperiode 2019-2023).

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

